

Kokkuvõtte teemal: Meevõtmine, varroatoositõrje võtted, perede koondamine. Ema andmine peresse.

**Aeg ja koht: Hiiumaa Mesinike Seltsi õppe- ja teabepäev,
Antti Leigri mesilas Pühalepa vallas, Hiiumaal, 28.07.2012.a.
Lektor: Uku Pihlak, lektorileping PR-8-1.4-66**

Õppepäev koosnes kahest osast. Esimesel poolal toimus nn vestlusring, kus sõna sai iga osavõtja. Ta tutvustas ennast, selgitas, milline on olnud tema mesilasperede talvitumine ja senine areng, kuidas on edenenud korje ning milliseid probleeme tal on. Selgus, et ka meie suhteliselt väikesel saarel on eri mesilates suured erinevused, alates suurtest talvekahjustest ideaalse talvitumiseni, rohkearvulisest sülemlemisest kuni sülemivaba mesindamiseni kui ka tugevast meekorjast n-õ tavaliseni. Püüdsime ühiselt leida nendele nähtustele selgitusi. Paljudel juhtudel on põhjused looduses ja korjeoludes, ka mesilassidetes ja selles kuidas mesinik „tunnetab“ õigel ajal mida on tarvis teha. Probleemidena nimetati ka haigusi, millest olulisim on varroatoos.

Meevõtmisest

Heade korjeoludega mesilates on juba paar korda mett võetud. Aga mesinikud, kes kanarbikukorjele ei lähe, peavad mee võtmise lõpetama ja hakkama mõtlema perede koondamisele. Püüdsime välja selgitada, kas mesinikel on mingit kindlat strateegiat või ühiseid printsiipe, kuidas ja kui palju koondada. Selgus, et suures osas tehakse seda nn sisetunde järgi e toetudes oma kogemustele, mida sageli ei osata isegi endale formuleerida.

Meenutasime mesilaspere bioloogilist arengut. Praegusel ajal hakkab ema munema neid mune, millest arenevad talvituma minevad mesilased. Analüüsisime, kuidas ära kasutada veel tegutsevate korjemesilaste elujõudu, et talvituma minevaid mesilasi säästa oma eluressursi kurnamisest. Selgitasime, et koondamisel tuleks eeskujuks võtta juuli lõpus augusti alguses tarus olev haudmeraamide arv ja talvesöötmine on peredele augustis palju kasulikum kui selle jätmine septembris.

Mee võtmise, perede koondamise ja talvesöötmisega seoses tuleb peredes sageli ette nn haudme vaheaeg. Seda tuleks ära kasutada varroatoositõrjeks. Rääkisime varroatoosi ravimitest *Apistan*, *Apidez*, *BeeVital*, oblikhappe ja sipelghappe. Selgitasime nende kasutamist ja meenutasime, et nendest kahe esimese vahendi puhul esineb meil juba varroalesta resistentsust. Soovitavaks pidasime orgaanilisi happeid, just oblikhapet ja ka *BeeVitalit*, mis on ka looduslik mesilast ja mett mittekahtustav vahend.

Selgitasime varroatoosi tõrjumist oblikhappe suhkrulahuse tilgutamisega ja oblikhappe nn gaasistamisega. Näidisteks oli kaasa võetud automaatne doosaator-süstal ja autoakult töötav oblikhappe aurustaja.

Kuidas anda peredesse emasid? Miks peaks neid vahetama?

Arutasime kuidas peaks ema andma, nii et see kindlasti õnnestuks. Mitmel mesinikul oli oma huvitavamaid kogemusi ja naljakaid lugusid jutustada. Aga pidime tõdema, et pole absoluutselt kindlat ema andmise viisi. Lisaks peame mõtlema ka sellele, kas mesindame hobi korras, on meil väike tootmismesila või on eesmärk mee tootmine. Sellest sõltub, kui palju aega me saame kulutada näit ema andmisele.

Näidisteks olid kaasas ka ema andmise puurid ja selgitasime ka isolaatorikarje kasutamist eriti väärtuslike emade andmiseks.

Enne tarude juurde minekut kordasime veelkord üle varroalesta *Varroa destructor* elu loo ja selgitasime, milliseid põhimõtteid kasutas Hain Taim sipelghappega ravimisel.

Lesta areng

Talvel, pärast haudmeperioodi lõppemist jäävad tarusse talvituma ainult emased lestad. Neil on mesilasemaga sarnane spermahoidla. Talvitumise ajal spermatoosidid, mis ta sai hilissügisel paaritumisel, hukuvad ja lest muutub steriilseks.

Kevadisel haudmel hakkab paljunema ka lest. Lesta areng venib, sest alguses muneb ta viljastamata mune, millest arenevad isased, kellega ta paarub veel kaanetatud haudmes.

Viljastatud lest haardub noore mesilase külge ja lahkub haudmekannust koos temaga.

Selleks, et uuesti saada paljunemisvõimeliseks, imeb ta 2 – 3 päeva jooksul täiskasvanud mesilase hemolümfi. Ta otsib viie päeva vanuseid kaanetamise ootel vaklu. Sel ajal ujub vagel suures hulgas vedelas toidus. Lest sukeldub vagla alla vedelasse sööta nii, et jalad, millel asuvad hingamisavad, ulatuvad söödast välja. Nii saab ta hingata ja toituda vagla toidust.

Pärast kannu kaanetamist lõpeb toit kiiresti, vagel koob kookoni ja muutub suhteliselt liikumatuks. Lest samal ajal aktiveerub ja hakkab tegutsema.

Lest teeb endale pesa kannu sisekülje ülaossa. Siit väljub ta ainult sööma. Imemissuistega ei suuda lest läbistada nuku kitiinkesta ja seepärast kaevab endale koopa. Selleks kulub tavaliselt mõni tund. Pärast esimest kõhutäit läheb ta oma koopasse puhkama ja järgmiste 8 – 16 tunni jooksul muneb oma munad.

See juhtub esimese kaanetusjärgse päeva lõpus. Lest kinnitab munad kannu seintele. Munadest arenevad kuue jalaga tõugud, kes käivad söömas ema kaevatud koopas. Nad toituvad tihti ja vahetavad mitu korda kesta.

Munast täiskasvanud isaslestani kulub 6 – 7 päeva, emaslest küpseb 8 päeva. Selle ajaga saavutavad nad täieliku suguküpsuse.

Emased paaruvad veel kaanetatud kannus.

Pärast mesilase koorumist surevad selles kannus olnud isased ja väljaarenemata emased lestad.

Ülo Lippa kommentaar veebist

	1. jaan.	1. märts	1. sept.	1. det.
1. aasta	100	80	880	130
2. aasta	130	105	1155	175
3. aasta	175	140	1540	230
4. aasta	230	185	2035	305
5. aasta	305	245	2695	405
6. aasta	405	325	3575	535
7. aasta	535	430	4730	XXX

Lesta aastase paljunemise tegur – 11

Ühekordne ravi aastase efektiivsusega – 85 %

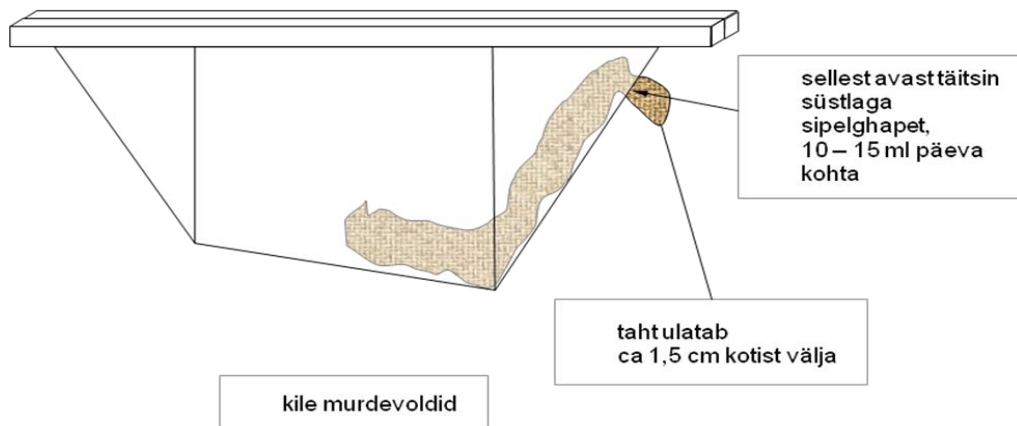
Siit on näha, et isegi tagasihoidliku lesta paljunemisteguri 11 korral ja suhteliselt efektiivse lestatõrjega üks kord aastas lestad arvukus peres ikkagi suureneb. Juba seitsmenda aasta lõpuks on lestad hulk peres nii suur, et pere talvitumine kevadesse muutub küsitavaks.

Ravi sipelghappega H. Taime moodi

Märkusi

- Sipelghappe aurustumine purgikaantelt sõltub väga tugevasti välistemperatuurist.
- Killesse pandud isolatsioonipappidest ei välju sipelghappe aur sugugi püsiva kiirusega, alguses on aurustumine kiire aga juba paari tunni pärast hoopis aeglane. Ema võib viga saada juba esimestel tundidel!
- Mingisugust lesta immuunsust bipiini suhtes ega bipiini sobimatusest ma rääkida ei saaks.

Vt MESINIK, aprill 2008

Järeldused

1. Juba augusti lõpus tuleb panna emad 21-ks päevaks titovi puuri;
2. 20-ne päeva pärast on haue koorunud. Lestad pole veel mesilaste kõhuloogete vahele läinud; soe ilmastik septembri keskel on oluline eelis oktoobri-novembri külmadega võrreldes. Nüüd viia puurides koos 3 – 4 mesilasega olevad emad tuppa „kummutile”;
3. Peredesse emapuuride asemele panna „sipelghappe pilotkad”. Kasutades aurustumiseks 15 ml sipelghapet piisab raviks ühest päevast. Kui aga anda 30 ml hapet, siis piisab kahest päevast kindlasti.
4. Tühjad pilotkad välja võtta ja emad puuridega asemele. Emad vabastada kõigi reeglite kohaselt.
5. Paari päeva möödudes koristada tühjad puurid ja komplekteerida talvepesad lõplikult. Raamide allservas võib veel tekkida lisahauet, kuid „nälginud” emade toitmisest ja haudmest on huvitatud vaid mõned väikesed pered.

Teise osa õppepäevast tegutsesime taru juures, mille magasinid olid veel maha võtmata. Ühiselt võeti raami kaupa välja kärjed, selgitati, milliseid võib vurritamiseks võtta. Kontrollisime värske korje olemasolu ja vurritamisruumis tutvusime kärke koorimisega kärjekahvliga ja noaga.

Jaotusmaterjalina oli õppepäeval kaasas Aado Oherdi Varroatoosiravi looduslike võtete voldik, EMLis avaldatud mesilashaiguste brošüürid, viimased MESINIK-lehed ja voldikud.